

Verksamhetsplan för Miljösamverkan Västra Götaland Verksamhet, organisation och ekonomi 2002

Fastställd av styrgruppen på sammanträde den 19 september 2001

Innehåll

Bakgrund (2)

Mål och arbetssätt (2)

Tidsram (2)

Medverkande och organisation (3)

Översikt (3)

Styrgrupp (3)

Arbetsgrupp och projektledare (3)

Grupper/resurser (4)

Kanslifunktion (4)

Kontaktpersoner (4)

Ekonomi

Budget (5)

Kommentarer (5)

Verksamheten

Delprojekt, översikt (6)

Beskrivning av delprojekten (8)

Information och övrigt (14)

Inför 2003 (15)

Bilaga

Projektledarens och arbetsgruppens uppgifter

Bakgrund

Miljösamverkan Västra Götaland (fortsättningsvis benämnd Miljösamverkan) startade i juni 1999 mot bakgrund av de goda erfarenheter som vunnits av samverkansprojekt i f.d. Älvsborgs län och med beaktande av det alltmer komplexa miljö- och hälsoskyddsarbete som har att utföras med begränsade resurser.

Även andra miljö- och kemikalieprojekt som bedrivits av bl.a. miljöförvaltningen i Göteborg och av Göteborgsregionens Kommunalförbund (GR) har varit föregångare till och bra exempel för Miljösamverkan Västra Götaland.

Underlag till denna verksamhetsplan är 2001 års verksamhetsplan, en enkät till Miljösamverkans kontaktpersoner under maj 2001 samt diskussioner som förts i arbets- och styrgrupperna.

Mål och arbetssätt

Miljösamverkan syftar till att effektivisera miljö- och hälsoskyddsarbetet i länet och ska ge stöd både till myndighetsutövning (tillsyn) och till de mer informativa och uppmuntrande insatser som miljö- och hälsoskyddsarbetet också består av. Samverkan ska medföra bättre resursutnyttjande och möjlighet att gå på djupet.

Miljösamverkans insatser bör vara konkreta, avgränsade och operativt inriktade. Det behöver dock inte utesluta att insatser med inriktning på information och policyfrågor etc. också kan förekomma.

Detta uppnås främst genom följande typer av insatser:

- Ta fram informations- och underlagsmaterial i olika aktuella frågor
- Utarbeta handledningar för tillsyn
- Gemensamma informations- och tillsynskampanjer
- Kurser och seminarier i anslutning till delprojekten

Det är viktigt att betona att Miljösamverkan inte är en myndighet. En del av Miljösamverkans delprojekt kan innefatta stöd till myndighetsutövning, exempelvis inspektioner. Men det är endast de medverkande myndigheterna (kommunernas miljönämnder och Länsstyrelsen) som har att svara för myndighetsutövningen. Var och en av dessa väljer själv i vilken omfattning man deltar i de delprojekt som Miljösamverkan arbetar med.

Tidsram

Denna verksamhetsplan gäller till utgången av år 2002. Om Miljösamverkan ska fortsätta därefter avgörs av huvudmännen som bl.a. har att ta ställning till behovet av samverkan, dess omfattning och organisatoriska form.

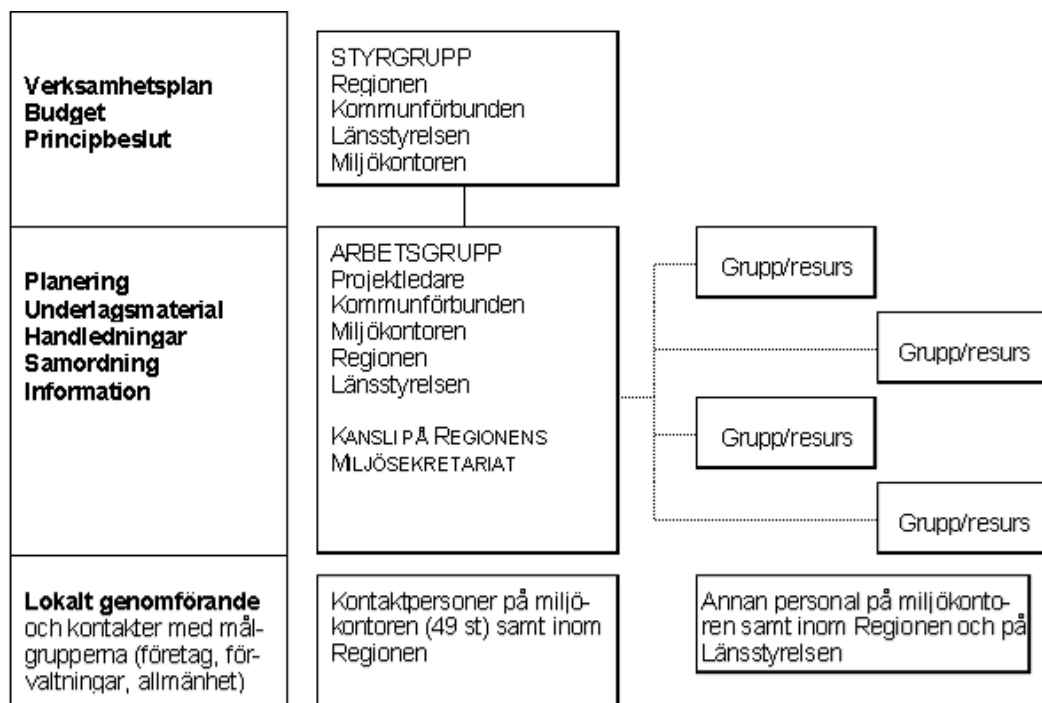
Flera av de frågor som denna verksamhetsplan upptar är dock relativt långsiktiga och det kan finnas behov av insatser även nästkommande år. I denna verksamhetsplan anges därför under respektive delprojekt huruvida arbetet bör fortsätta efter 2002, och där så är möjligt vad det arbetet kan komma att bestå av.

Några sammanfattande upplysningar om möjlig inriktning av arbetet 2003 ges i ett särskilt avsnitt sist i verksamhetsplanen.

Medverkande och organisation

Miljösamverkan bedrivs i samverkan mellan Västra Götalandsregionen, Länsstyrelsen, kommunförbunden i länet¹ och kommunernas miljökontor.

Översikt

Styrgrupp

En styrgrupp svarar för övergripande beslut såsom verksamhetsplan och budget och för återkoppling till respektive huvudman. Beslut i principiellt viktiga frågor, exempelvis policies, tas också i styrgruppen.

I styrgruppen sitter representanter för Miljösamverkans huvudmän d.v.s. Regionen, Länsstyrelsen och kommunförbunden (se fotnot) samt miljökontoren i länet som representeras av fyra miljöchefer, en från vart och ett av de områden de fyra kommunförbunden omfattar.

Arbetsgrupp och projektledare

En arbetsgrupp som leds av en särskilt anlitad projektledare sköter det löpande arbetet med att samordna verksamheten. Erfarenheterna från 2001 då biträdande projektledare anlitas pga. projektledarens minskade tjänstgöring visar att arbetet blir mer effektivt och mindre sårbart om projektledarskapet kan fördelas till mer än en person. Under 2002 anlitas därför projektledare och biträdande projektledare motsvarande cirka 1½ tjänst. Omfattningen och fördelningen får avgöras av styrgruppens ordförande i samband med avtal om konsultuppdrag och/eller anställning av projektledare/biträdande projektledare.

¹ Kommunförbunden i länet är Fyrbodalen, Göteborgsregionen, Sjuhärads och Skaraborg.

Arbetsgruppen och projektledare tar bl.a. fram underlagsmaterial, handledningar och informationsmaterial, svarar för tidsmässig planering av olika insatser och för utvärderingar och sammanställningar samt ser till att kontakter och information mellan projektledning och deltagare fungerar. Se vidare Bilaga om projektledarens och arbetsgruppens uppgifter.

I arbetsgruppen sitter projektledare samt representanter för Regionens Miljösekretariat (1 person), kommunförbunden i länet (1-2), Länsstyrelsen (2 personer med ansvarsområde hälsoskydd respektive miljöskydd) och länets miljökontor (4 personer, en vardera från de tre gamla länen samt en från Göteborgs miljöförvaltning).

Grupper/resurser

Också tillfälliga projektgrupper och enskilda tjänstemän ute i länet bör medverka med att ta fram underlagsmaterial etc. Detta har markerats som grupp/resurs i schemat ovan. Organisationen blir därmed flexibel och fler än de som ingår i den fasta arbetsgruppen blir delaktiga i planering och förberedelser.

Kanslifunktion

Västra Götalandsregionens Miljösekretariat svarar för Miljösamverkans kanslifunktion. Hit hör bl.a. att ordna kopiering och utskick, hålla arkiv och handha ekonomin. Att Miljösamverkan kan lägga ut material på Internet räknas också hit.

Kontaktpersoner

På varje miljökontor och i några av Regionens egna verksamheter finns en kontaktperson för Miljösamverkan. Det är på denna, lokala, nivå som insatserna främst når målgrupperna (företag, förvaltningar, allmänhet etc.).

Ute på förvaltningar m.m. kommer även andra än kontaktpersonerna att medverka i genomförandet av de olika delprojekten.

Ekonomi

Budget

Kostnader 2002		kkkr
1	Projektledare. Cirka 2400 h á 350 kr	840
2	Information (layout, tryck m.m.), ersättning till tillfälliga resurser, omkostnader för möten och kurser samt övriga kostnader. Av dessa kostnader finns 230 specificerade under delprojekten.	<u>340</u>
Summa		<u>1180</u>

Finansiering 2002		Kkr
a	Regionens miljönämnd	200
b	Kommunförbunden	160
c	Länsstyrelsen	100
d	Oförbrukade medel	<u>720</u>
Summa		<u>1180</u>

Kommentarer

Projektledarresursen utökas ungefär motsvarande en halv tjänst under 2002. Detta görs för att i första hand ta igen det arbete som inte kunnat genomföras föregående år på grund av den ordinarie projektledarens engagemang på annat håll. Det har även funnits ett visst överskott från tidigare år. Ett ackumulerat överskott har därför uppstått som kan tas i anspråk för den kommande verksamheten. Överskottet är så stort så finansiärernas avgift för 2002 kan halveras.

Om det behöver lämnas ersättning till en resurs, t.ex. för att en miljöinspektör i en kommun gör en större insats för Miljösamverkan (ingår i post nr 2 i utgiftssammanställningen) får det från fall till fall bedömas om det kan inrymmas inom denna budget, eller om särskild finansiering måste sökas.

Det ska dock betonas att medverkan som grupp/resurs i de allra flesta fall förväntas ske inom ramen för de medverkandes ordinarie arbete. Deltagande i Miljösamverkan är ju till för ömsesidigt stöd och gemensamt resursutnyttjande. Den som en gång bjuder på lite extra arbetstid får vid andra tillfällen igen detta genom att dra nytta av insatser som andra svarat för.

Denna ersättningsmöjlighet finns ändå medtagen för att betona att det ibland, om någon en längre period behöver lägga en avsevärd del av sin arbetstid på Miljösamverkan, är rimligt att dennes arbetsplats då får viss ersättning för detta.

En annan möjlighet, som kan komma att utnyttjas vid större behov av sådan hjälp, är

alltså att söka särskild finansiering för visst delprojekt, vilket också kan aktualiseras om det blir nödvändigt att upphandla expertis som konsulttjänst.

För medverkan i styrgrupp och arbetsgrupp utgår ingen ersättning från Miljösamverkan, här förväntas alla delta inom ramen för sina ordinarie arbetsuppgifter.

Verksamheten

De konkreta uppgifter Miljösamverkan åtagit sig att försöka genomföra benämns delprojekt och redovisas nedan och på de följande sidorna. Under avsnittet *Information och övrigt* som kommer därefter anges sådant som också ska utföras men inte har samband med något enskilt delprojekt.

Några delprojekt fanns med redan i 2001 års verksamhetsplan, medan andra är nya.

Delprojekt, översikt (se också schema på nästa sida)

1. Egenkontroll och systemtillsyn
2. Entreprenörer och entreprenadverksamheter
3. Miljöhänsyn i jordbruket
4. Utsläpp av VOC (flyktiga organiska ämnen)
5. Värmepumpar
6. Inomhusmiljö 2002
7. Avfall
8. Bränder vid industrier och utsläppsberedskap
9. Verkstadsindustrier, Steg 2 ytbehandling
10. Mall till policy enskilda avlopp
11. Uppföljning PCB-Fria Fogar
12. Miljösamverkans fortsättning 2003

Schemat försöker för respektive delprojekt översiktligt ange vilka slags insatser som är aktuella, när de kan utföras samt kostnader.

P= Uppgifter för projektledning (projektledare, arbetsgrupp, projektgrupper) M= Uppgifter för Miljökontor och andra deltagande

	Typ av insatser		Vår 2002	Höst 2002	2003	Projgrupp och/eller samordnare behövs	Kostnader 2002, kkr
	Proj.ledning genomför/planerar	Miljökontor m fl.					
1. Egenkontroll och systemtillsyn	Tillsynshandledning + kampanj	Använda vid tillsyn (kampanj)	P, M	P, M	(P, M)	JA	40
2. Entreprenörer och entreprenadverksamheter	Utredning, infomaterial + ev. kampanj 2003	Ta del av, använda vid tillsyn och vid ev. tillsynskampanj	P	P	(P, M)	JA	20
3. Miljöhänsyn i jordbruket	Tillsynshandledning + kampanj	Tillsynskampanj	P, M			JA	20
4. Utsläpp av VOC (flyktiga organiska ämnen)	Underlag/Tillsynshandledning	Ta del av, använda vid tillsyn		P (M)		JA	20
5. Värmepumpar	Underlag	Ta del av, använda vid tillsyn	P	P		JA	20
6. Inomhusmiljö 2002	Tillsynshandledning + kampanj	Tillsynskampanj	P, M	P, M	(P, M)	JA (finns)	20
7. Avfall	Sammanställning + handledning insatser	Ta del av, använda vid tillsyn + tillsynsinsatser	P, M	P, M		JA (finns)	20
8. Bränder vid industrier och utsläppsberedskap	Underlag/Tillsynshandledning	Ta del av, använda vid tillsyn, ev. träffar Miljö/Rtj	P, M	P, M		JA (finns)	30
9. Verkstadsindustrier, Steg 2 ytbehandling	Tillsynshandledning + kampanj	Tillsynskampanj + ta del av för annan tillsyn	P, M	(M)		JA (finns)	5
10. Mall till policy enskilda avlopp	Underlag/Tillsynshandledning	Ta del av, använda vid tillsyn etc.	P			JA (finns)	20
11. Uppföljning PCB-Fria Fogar	Fortsätta stödja processen	Fortsatt tillsyn (långsiktigt arbete)	P, M	P, M	(P, M)	JA (finns)	15
12. Miljösamverkans fortsättning 2003	Utredning	Synpunkter, delta i diskussion	P, M	P	(P, M)	-	
						S:a kostnader	230

Beskrivning av delprojekten

1. Egenkontroll och systemtillsyn

Delprojektet fick högst poäng i enkäten om Miljösamverkans verksamhet 2002. Det visar att det finns ett behov av att förtydliga hur reglerna om egenkontroll kan tillämpas i tillsynsarbetet. Projektet syftar till att konkretisera vad som är bra egenkontroll enligt miljöbalken, att stärka vår egen tillsynsroll, utveckla systemtillsyn och därigenom verka för en effektivare och mer enhetlig miljötillsyn i länet.

En del av delprojektet blir att öva på systemtillsyn. Miljökontoren väljer ut ett eller flera objekt för pilotinspektioner där systemtillsyn kan tillämpas. Tillsynsobjekt kan väljas inom hela miljöbalkens område. Det är en fördel att börja med verksamheter som har inarbetade rutiner för sitt miljö- och hälsoskyddsarbete.

Vid denna systemtillsyn är det viktigt att uppmärksamma miljöbalkens krav på hushållning med råvaror och energi och val av förnyelsebara energikällor.

Systeminspektionerna kommer att följas upp med utvärderingsseminarier då meningen är att vi ska lära oss av varandras sätt att arbeta och utvärdera de erfarenheter vi fått. Eftersom det är ett delvis nytt sätt att bedriva tillsyn på kan frågor som beteende vid tillsyn, konflikthantering mm. komma att beröras vid dessa utvärderingsseminarier.

Samarbete med Länsstyrelsen är viktigt i detta projekt eftersom de bland annat tagit fram bedömningsgrunder gällande egenkontroll i tillsynen av miljöfarliga verksamheter. Det skulle kunna vara en del i delprojektet att formulera exempel på vilken nivå egenkontrollen ska vara för olika slags verksamheter och när miljöstraffavgift bör dömas ut.

Miljökontorens insats:

Miljökontoren förväntas utöva systemtillsyn på verksamheter där miljöbalken är tillämplig. Varje miljökontor väljer själv ut hur många verksamheter man vill "öva på".

Tidsplan: Delprojektet löper under hela året.

Resursbehov och kostnader: En projektgrupp behöver bildas. Det kan bli aktuellt att någon annan än Miljösamverkans ordinarie projektledare är samordnare i projektgruppen och/eller lägger ned mycket tid på arbete. Kostnader för sådan ersättning i de fall det blir aktuellt beräknas inte för varje delprojekt utan finns tillgängligt under posten 2 (information, ersättning till tillfälliga resurser mm.).

Kostnader i samband med tryckning av underlagsmaterial samt kostnader för utvärderingsseminarier bedöms uppgå till 40 000 kronor.

2. Entreprenörer och entreprenadverksamheter

Entreprenörer verkar ofta inom ett brett fält på miljöområdet. Det kan vara allt från anläggande av enskilda avlopp till byggföretag och arbete med förorenad mark och annan miljöteknik. Det verkar finnas ett behov av samlad information för att höja entreprenörernas kunskap på miljöområdet. Det skulle exempelvis kunna göras genom att utforma ett informationsmaterial som delas ut till entreprenörer och entreprenadföretag.

Ett annat förslag är att också inrikta projektet på tillsyn av deras verksamheter, dvs. fordonstvättar, oljehantering, byggarbetsplatser mm.

Som första moment i detta delprojekt bör Miljösamverkan göra en förstudie av tillsynsbehoven, för att veta vad som behövs och som gör mest nytta. Det bör projektledaren kunna göra i samarbete med Arbetsgruppen. Utifrån det kan ett tillsynsprojekt bli aktuellt under 2003. En informationskrift till verksamheterna kan påbörjas under 2002.

Miljökontorens insats:

Under 2002 kan en informationskrift till entreprenörer påbörjas, vilket är en service till miljökontoren. Om man bedömer att en tillsynsinsats bör göras kommer miljökontorens insats bli att utöva tillsyn över de aktuella verksamheterna. Det blir dock inte aktuellt förrän 2003.

Tidsplan: Delprojektet löper under hela året och kan behöva fortsätta under 2003. Den första insatsen blir att utreda vilka behov som finns. Därefter kan en skriftlig sammanställning påbörjas.

Resursbehov och kostnader: En projektgrupp kan behöva tillsättas. Det kan bli aktuellt att någon annan än Miljösamverkans ordinarie projektledare är samordnare i projektgruppen och/eller lägger ned mycket tid på arbete. Kostnader för sådan ersättning i de fall det blir aktuellt beräknas inte för varje delprojekt utan finns tillgängligt under posten 2 (information, ersättning till tillfälliga resurser mm.).

I övrigt kan kostnader i samband med tryckning av ett underlagsmaterial bli aktuellt om detta färdigställs under året. Totalt bör 20 000 kr finnas tillgängligt.

3. Miljöhänsyn i jordbruket

I och med införandet av miljöbalken blev miljökontoren ansvariga för tillsynen av lantbrukets miljöfrågor i miljöbalkens kapitel 12. Det handlar bland annat om sambanden mellan djurtäthet och lagringskapacitet och möjligheter att sprida gödsel. Det finns ett behov av att samla kunskap och genomföra en gemensam tillsynskampanj.

Kan vara ett sätt att arbeta med miljömålet *Ingen övergödning*. Som delmål anges bland annat att lagring och spridning av gödsel inom jordbruket behöver förbättras, och det gäller särskilt för Götaland där det bedöms ge störst miljönytta.

Tillsynen bör samordnas med det tillsynsprojekt av utegångsdjur som djurskyddsinspektörerna tillsammans med länsveterinärerna planerar till vintern 2002.

Miljökontorens insats:

Miljökontoren utövar tillsyn under en gemensam period, vilken troligtvis kommer att delvis samordnas med länsveterinärernas tillsynsprojekt om utegångsdjur. De miljökontor som deltar i det projektet ska därför inte behöva göra dubbla tillsynsbesök hos de verksamheter som är aktuella för båda projekten, utan kan förhoppningsvis besöka en del verksamheter med två ärenden.

Tidsplan: Projektet löper under det första halvåret. En gemensam tillsynskampanj bör äga rum under vintern/våren. Därefter följer sammanställning och utvärdering av resultat.

Resursbehov och kostnader: En projektgrupp kan behöva bildas i början av året. Arbetet sker troligtvis tillsammans med Länsstyrelsens länsveterinärer och miljökontorens djurskyddsinspektörer. Det kan bli aktuellt att någon annan än Miljösamverkans ordinarie projektledare är samordnare i projektgruppen och/eller lägger ned mycket tid på arbete. Kostnader för sådan ersättning i de fall det blir aktuellt beräknas inte för varje delprojekt utan finns tillgängligt under posten 2 (information, ersättning till tillfälliga resurser mm.).

Kostnader beräknas uppstå i samband med tryckning av handledningsmaterial och ev. vid utvärdering/uppföljning. Totalt bör 20 000 kr finnas tillgängligt.

4. Utsläpp av VOC (flyktiga organiska ämnen)

Projektet syftar till att samordna tillsyn på stora och små verksamheter med utsläpp av lösningsmedel. Eftersom verkstadsprojektets steg 2 inriktats på verkstadsindustrins ytbehandling prioriterar vi inte dessa verksamheter. Istället väljer vi att koncentrera oss på verksamheter som lackerar trä, bilar mm. Det finns önskemål om tydligare riktlinjer när det gäller vilka krav man kan ställa på verksamheter med utsläpp av lösningsmedel. Som exempel har nämnts företag som har utsläpp precis under tillståndsgränsen. Även vid en mindre lösningsmedelsanvändning kan det vara svårt att veta vad som är rimligt när gäller krav på åtgärder för att minska kolväteutsläppen och minska luktstörningar.

En viktig del för Miljösamverkan blir att göra en sammanställning av tillgänglig teknik för rening och teknik- och produktval som innebär mindre lösningsmedelsanvändning, som kan fungera som kunskapsstöd i tillsynen.

Kan vara ett sätt att arbeta med miljömålet om *Frisk luft*. Som ett delmål anges att utsläppen av flyktiga organiska ämnen (VOC) i Sverige, exklusive metan, ska ha minskat till 241 000 ton till år 2010.

Miljökontorens insats:

Miljösamverkan gör i samarbete med en projektgrupp någon form av ”inventering” av kunskapsläget för rening av lösningsmedelsutsläpp samt teknik- och produktval som innebär mindre lösningsmedelsanvändning. I detta material bör man även försöka ge rekommendationer om vilka krav som är rimliga för olika slags verksamheter.

Någon tillsynskampanj planeras inte, utan materialet som tas fram är tänkt som service till miljökontoren för stöd till den ordinarie tillsynen. Efterhand som miljökontoren får erfarenhet av materialet bör synpunkter rapporteras in till Miljösamverkan för att vägledningen vid behov ska kunna revideras.

Tidsplan: Delprojektet påbörjas förslagsvis framåt sommaren då en projektgrupp behöver bildas. Arbetet med att inventera kunskapsläget fortsätter under hela året. Man kan tänka sig att eventuella revideringar av materialet som behövs kan ske i slutet av året eller eventuellt i början av 2003.

Resursbehov och kostnader: En projektgrupp behöver bildas. Det kan bli aktuellt att någon annan än Miljösamverkans ordinarie projektledare är samordnare i projektgruppen och/eller lägger ned mycket tid på arbete. Kostnader för sådan ersättning i de fall det blir aktuellt beräknas inte för varje delprojekt utan finns tillgängligt under posten 2 (information, ersättning till tillfälliga resurser mm.).

I övrigt beräknas kostnader i samband med tryckning av material och eventuella kostnader för informationsträffar etc. Totalt bör 20 000 kr finnas tillgängligt.

5. Värmepumpar

Projektet handlar om värmepumpsanläggningar för utvinning av värme ur mark, ytvatten eller grundvatten och syftar till att sammanställa handlägningsrutiner, bedömningsgrunder vid anmälningar och tillståndsansökningar om dessa anläggningar. Exempel på sådant som då behandlas är hur miljöbalkens kunskapskrav ska tillämpas i dessa ärenden, val av köldbärare och köldmedel samt närhet till vattentäcker.

I enkäten om Miljösamverkan 2002 har flera kommuner särskilt nämnt svårigheterna vid bedömning om tillåtlighet av värmepumpar inom skyddsområden för vattentäcker. Detta kommer vi därför att lägga stor tonvikt vid i materialet.

Utöver att utforma handlägningsrutiner för miljökontor bör en skriftlig information till entreprenörer och fastighetsägare utformas. Av denna bör t.ex. framgå varför det är viktigt att göra en anmälan enligt miljöbalken.

Miljökontorens insats:

Projektet är ett rent serviceprojekt, vilket innebär att Miljösamverkan tar fram ett material som blir ett stöd i miljökontorens arbete. Någon gemensam tillsynsinsats planeras inte.

Tidsplan: Delprojektet löper under hela året.

Resursbehov och kostnader: En projektgrupp behöver tillsättas. Det kan bli aktuellt att någon annan än Miljösamverkans ordinarie projektledare är samordnare i projektgruppen och/eller lägger ned mycket tid på arbete. Kostnader för sådan ersättning i de fall det blir aktuellt beräknas inte för varje delprojekt utan finns tillgängligt under posten 2 (information, ersättning till tillfälliga resurser mm.).

Kostnader behövs för tryckning av underlag. I övrigt bör en viss resurs för övriga kostnader finnas. Totalt bör 20 000 kr finnas tillgängligt.

6. Inomhusmiljö 2002

En ny tillsynskampanj planeras under 2002. Här är avsikten att genom tillsyn följa upp att de stödjande insatser som tidigare genomförts (bl.a. handledning i inomhusmiljö samt informations- och utbildningsdagar i september 2000) fått genomslag, dvs. att verksamheterna, bl.a. skolor och förskolor, fullgör sina

skyldigheter att utöva en effektiv egenkontroll.

Inriktningen på tillsynen bör vara systemtillsyn, men det är inte realistiskt att använda systemtillsyn fullt ut på alla verksamheter. Istället bör man börja på en basnivå som kan höjas efterhand. Delprojektet kan eventuellt till viss del knytas samman med Miljösamverkans delprojekt om egenkontroll och systemtillsyn.

Miljökontorens insats:

Miljökontoren deltar i tillsynskampanjen genom att utöva tillsyn på de aktuella verksamheterna. Tillsynen inriktas på systemtillsyn och blir då samtidigt ett sätt för miljökontoren att öva sig på denna tillsynsform.

Tidsplan: Delprojektet löper under hela året och kanske behöver arbetet fortsätta under 2003, beroende på resultat under året.

Resursbehov och kostnader: En projektgrupp finns redan som kan fortsätta arbeta. Kostnader för tryckning av handledning kommer att uppstå, samt för informationsmöten, utvärderingar etc. Totalt bör 20 000 kr finnas tillgängligt.

7. Avfall

Delprojektet är en fortsättning på det som påbörjats under 2001. En uppgift i detta delprojekt är att ta fram en sammanställning över aktuella regler och tillsynsuppgifter. Dessutom kommer någon eller några konkreta insatser på avfallsområdet att göras. För mer information, se VP för år 2001.

Tidsplan: Delprojektet löper troligtvis under hela året. Den skriftliga sammanställningen av regler och tillsynsområden bör bli klar under vintern/våren. Därefter blir det aktuellt med en eller flera konkreta insatser på området (samordnas av Miljösamverkan), vilket kan pågå under hela året.

Resursbehov och kostnader: En projektgrupp finns redan som kan fortsätta arbeta. Kostnader uppstår i samband med tryckning av den skriftliga sammanställningen. Vissa kostnader för samordning av konkreta insatser, t.ex. tryckning av kampanjmaterial, informationsträffar mm. beräknas också uppstå. Totalt bör 20 000 kr finnas tillgängligt.

8. Bränder vid industrier och utsläppsberedskap

Delprojektet är en fortsättning på det som påbörjats under 2001. Det handlar bland annat om att få fram underlag för bedömning och rekommendationer om förebyggande åtgärder för att motverka miljöskador genom förorenat släckvatten, samt om miljökontorens beredskap för att kunna agera vid brand, industrihaverier mm. Samverkan sker med räddningstjänsten. Resultatet bör bli en skriftlig vägledning i ovannämnda frågor, med två olika delar, en som vänder sig till industrier, en som vänder sig till miljökontoren och räddningstjänsterna. För mer information, se VP för år 2001.

Tidsplan: Delprojektet löper under första halvåret, och eventuellt in på hösten. Skriftliga sammanställningar/underlag för tillsyn kommer att färdigställas. Det kan bli aktuellt att ordna möten mellan miljökontor och räddningstjänster för att öka samverkan dem emellan. Det kan påbörjas under våren, men kommer att fortsätta

under hösten.

Resursbehov och kostnader: En projektgrupp finns redan som kan fortsätta arbeta. Kostnader för tryckning av underlag samt kostnader i samband med eventuella informationsmöten, träffar mellan miljökontor och räddningstjänst kan uppstå. Totalt bör 30 000 kr finnas tillgängligt.

9. Verkstadsindustriers ytbehandling (steg 2)

Delprojektet är en fortsättning på det som gjorts under 2000/2001, då en tillsynskampanj genomfördes på verkstadsindustrier. Under 2001 planeras en ny tillsynskampanj, inriktad på verkstadsindustrins ytbehandling. Kampanjen pågår till och med maj 2002.

Tidsplan: Tillsynskampanjen löper till och med maj 2002. Därefter sker sammanställning och utvärdering av resultat. Handledningen kan därefter fortsätta användas av miljökontoren och Länsstyrelsen i fortsatt tillsyn samt till viss del även vid tillsyn av annan miljöfarlig verksamhet.

Resursbehov och kostnader: En projektgrupp finns redan som kan fortsätta arbeta. Det bör finnas 5 000 kr som resurs för eventuella kostnader som kan uppstå i samband med utvärdering, rapportering etc.

10. Mall till policy enskilda avlopp

Delprojektet är en fortsättning på det som påbörjats under 2000. Syftet är att följa utvecklingen på området miljö- och kretsloppsanpassade enskilda avlopp, hålla miljökontoren informerade om denna och när tillräckligt underlag finns sätta ihop en mall som underlag för kommunerna att formulera egna avloppspolicies. Miljöbalkens betydelse för krav, handlägningsrutiner m.m. bör också kunna belysas inom ramen för detta delprojekt. För mer information, se VP för år 2001. Arbetet kommer inte att bli klart under 2001 utan fortsätter under 2002.

Tidsplan: Delprojektet löper under det första halvåret.

Resursbehov och kostnader: En projektgrupp finns redan som kan fortsätta arbeta. Under 2001 ersätts en person från ett miljökontor för extra insatser i skrivandet av policydokumentet. Det kan även bli aktuellt med en mindre summa för det under 2002. I övrigt kommer det att bli aktuellt med informationssammanställningar till kommunerna. Totalt bör det finnas 20 000 kronor tillgängligt.

11. Uppföljning PCB-Fria fogar

Delprojektet är en fortsättning på det arbete som pågår sedan 1999 (från början PCB-Fria Fogar i f.d. Älvsborgs län) då metoder för inventering och sanering togs fram. Uppgiften för miljökontoren är att uppmana fastighetsägarna att inventera och sanera sina byggnader på PCB-haltiga fogmassor. För mer information, se VP för år 2001. Ett visst stöd till miljökontoren behövs även under 2002. Det kan bestå i att följa rättsfall, fortsätta lägga ut viktiga frågor med svar på hemsidan, göra beräkningar av hur mycket PCB som behöver tas omhand samt ge rekommendationer till miljökontoren när det gäller tillsynen.

Tidsplan: Delprojektet löper under hela året. Projektgruppen ska finnas till hands hela tiden.

Resursbehov och kostnader: En projektgrupp finns och kan fortsätta. Det kan uppstå kostnader för exempelvis deltagande i konferenser för erfarenhetsutbyte med andra län och organisationer, samt för informationsmaterial som det kan uppstå behov av. Därför bör 15 000 kr finnas tillgängligt under 2002.

12. Miljösamverkans fortsättning 2003

Denna uppgift har satts upp som ett delprojekt, trots att den har annan karaktär än de egentliga delprojekten, då det är viktigt att vara ute i god tid och förbereda en eventuell fortsättning av Miljösamverkan 2003 tidigt. En verksamhetsplan för 2003 bör, i alla fall i sina huvuddrag, vara klar i början av hösten 2001. En enkät till kontaktpersonerna bör därför genomföras i maj.

Tidsplan: Efter enkät i maj ska arbetsgruppen lägga fram förslag till verksamhetsplan som styrgruppen kan besluta om under september. Om besked från huvudmännen om medverkan och finansiering år 2003 inte är klart då får ett preliminärt beslut om verksamhetsplan tas.

Resursbehov och kostnader: Sköts inom ordinarie arbets- och styrgrupp och medför inga kostnader.

Information och övrigt

Information

Förutom att flera delprojekt i sig innebär informationsinsatser ska Miljösamverkan se till att deltagare och andra berörda hålls informerade om vad som görs i projektarbetet. Miljösamverkan kan också informera om olika initiativ som tas runt om i länet utan att dessa behöver ha ett direkt samband med något delprojekt. De informationskanaler som kommer att användas är främst:

- Direktinformation till projektets kontaktpersoner, i första hand via e-post.
- Nyhetsbladet MVG som sprids till en vidare krets i länet.
- En fyllig och lättnavigerad webbplats på Internet
- Möten för alla kontaktpersoner och andra berörda hålls minst en, helst två gånger under året. Mötena är tillfällen för ömsesidig information och diskussion om genomförda, pågående och planerade projekt. Mötena kan eventuellt ingå som delar av och samordnas med de tillsynsmöten och liknande som Länsstyrelsen kallar till.
- Projektledaren bör försöka träffa så många miljökontor m.fl. som möjligt. Detta får ske genom att komma ut på träffar med mindre grupper runt om i länet eftersom besök på varje enskild förvaltning inte är realistiskt.

Övrigt

- Om det under året framkommer någon uppgift som alla eller flertalet miljökontor snabbt måste ägna sig åt ("miljöalarm", oförutsedda effekter av lagstiftningen m.m.) bör ett nytt delprojekt kunna startas, utan att det finns upptaget i denna verksamhetsplan.
- I allt arbete som rör tillsyn ska frågan om tillsynsmetodik uppmärksammas. I Miljösamverkan ska eftersträvas en diskussion om och utveckling av tillsynen så att den sker med så effektiva och ändamålsenliga metoder som möjligt.
- Miljösamverkan bör på olika sätt medverka till information om och utbyte av erfarenheter om tillämpningen av miljöbalken, d.v.s. den lagstiftning som berör i princip alla delprojekt.
- Projektledare och arbetsgruppen ska också när det bedöms motiverat och kan hinnas med utan att inkräkta på prioriterade uppgifter göra mindre insatser i andra frågor som aktualiseras av t.ex. kommunerna. Hit kan också vissa uppföljningsinsatser till projekt som tidigare genomförts i länet räknas.

Förorenad mark

Förslaget om förorenad mark som ett delprojekt rankades högt av flera miljökontor. Behovet utgörs av många olika delar, allt från fortsatt inventering av förorenad mark till bedömning av insatser vid olika sorters förorenad mark. Bland annat har hamnar nämnts som ett särskilt viktigt område. Länsstyrelsen har under hösten 2001 fått förstärkning i arbetet med förorenade områden. Under 2002 kommer man bland annat att satsa på tillsyn och utökad tillsynsvägledning till kommunerna.

Eftersom Länsstyrelsen kommer att arbeta mycket med frågan, också i samarbete med kommunerna, behöver inte delprojektet drivas i Miljösamverkans regi. Det kan dock bli aktuellt med någon form samarbete med Länsstyrelsen i de här frågorna, varför såväl Miljösamverkan som kommunernas miljökontor bör ha en viss beredskap för att göra insatser på detta område under 2002.

Inför 2003

Under 2003 blir det, under förutsättning att huvudmännen beslutar att Miljösamverkan ska fortsätta, troligen aktuellt med ytterligare insatser i följande delprojekt:

- Egenkontroll och systemtillsyn. Delprojektet spänner över all tillsyn enligt miljöbalken och markerar ett delvis nytt sätt att bedriva tillsyn på. Utifrån vad som framkommer vid tillsyn i kampanjen under 2002 samt vid uppföljande utvärderingsseminarier kan ytterligare insatser kanske behövas för att fortsätta bidra med utveckling av tillsynen.
- Entreprenörer och entreprenadverksamheter. Miljösamverkan kommer under 2002 att göra en utredning för att undersöka vilka behov som finns i delprojektet. En tillsynskampanj i dessa typer av verksamheter kan ev. bli aktuell under 2003.

Kanske bör arbetet också fortsätta i dessa delprojekt:

- Inomhusmiljö. Beroende på resultaten under 2002 kan det kanske behöva fortsätta en bit in på 2003 eftersom delprojektet omfattar ett stort område.
- Uppföljning av PCB-Fria Fogar. Miljökontorens arbete fortsätter under flera år. Behovet av stöd från Miljösamverkan kanske inte är lika stort längre, men ev. kan det finnas behov av fortsatt rådgivning även under 2003.
- Utsläpp av VOC. Eventuell revidering av underlagsmaterialet för kommunernas tillsyn kan tänkas behöva fortsätta en bit in på 2003.

Under arbetet med att ta fram årets verksamhetsplan har bl.a. följande delprojekt bedömts intressanta men inte kunnat få plats, eller av andra skäl bedömts som lämpligare att ta med först senare:

- Hushållning med råvaror och energi, möjligheter till återanvändning och återvinning samt användande av förnybara energikällor. Delprojektet fick inte så höga poäng i enkäten under 2001, men frågan bedöms vara mycket viktig i tillsyn enligt miljöbalken. Frågan kommer att belysas under 2002 bl.a. i delprojektet Egenkontroll och systemtillsyn, där det poängteras att dessa frågor är viktiga i systemtillsynen. Kanske behöver frågan återkomma i andra sammanhang vid senare tillfälle.
- Tillsyn hygienlokaler. Delprojektet fick låg poäng i enkäten 2001. Frågan bedöms dock vara viktig, inte minst vid håltagning och liknande verksamheter, och kan därför komma att tas upp 2003.
- Förorenad mark. (Se under Övrigt). Kanske kan det bli aktuellt med fler insatser under 2003, eventuellt som ett eget delprojekt. Det beror på utvecklingen på området och på Länsstyrelsens tillsyns- och vägledningsarbete.
- Kampanj avvecklingsämne finns med som ett Prioritet 2-delprojekt under 2001. I skrivande stund vet vi inte om några insatser kommer att göras under hösten 2001. Det beror på vilka idéer som kommer upp och vilken tid som ges. Det kan dock vara intressant att återkomma med detta delprojekt under 2003 (eventuellt är det något som kan påbörjas eller delvis förberedas under 2002).

Bilaga till verksamhetsplan 2002 för Miljösamverkan Västra Götaland

Projektledarens arbetsuppgifter

Projektledaren har främst följande arbetsuppgifter:

- Föredragande och sekreterare i styrgruppen
- Sammanställande och sekreterare i arbetsgruppen
- Redaktör för nyhetsbladet och för projektets hemsida på Internet (också andra medverkande i projektet bidrar med material till nyhetsblad och hemsida)
- Fortlöpande hålla kontakt och utbyta information och synpunkter med kontaktpersonerna och andra medverkande. Detta sker bl.a. via gruppepost och skrivelser, och genom direkta kontakter med enskilda kontaktpersoner och andra berörda, och i viss utsträckning också genom besök ute på miljökontor m.m.
- Ansvara för och hålla i informations- och diskussionsmöten ute i länet för de medverkande.
- Informera om Miljösamverkan, bl.a. på kurser och möten som anordnas av andra.
- Närmare planlägga de delprojekt som verksamhetsplanen omfattar.
- Utarbeta informationsmaterial, handledningar och annat material som behövs för att genomföra de olika delprojekten.
- Samordna och bistå med granskning och synpunkter när uppgifter att ta fram material enligt föregående punkt läggs ut på kontaktpersoner eller andra ute i länet.
- Med stöd av miljösekretariatets kansli tillse att informationsmaterial, handledningar m.m. distribueras till kontaktpersoner och andra berörda.
- Följa upp genomförande av olika delprojekt och sammanställa resultat och utvärderingar.
- Med stöd av miljösekretariatets kansli följa projektets ekonomi.
- Medverka i planering och förberedelser för fortsatt miljösamverkan efter 2002.

Arbetsgruppens uppgifter

Hela arbetsgruppen eller medlemmar i gruppen medverkar i genomförandet av flertalet av projektledarens arbetsuppgifter. Särskilt bör dock följande uppgifter för arbetsgruppen framhållas:

- Tillsammans med projektledaren ta de beslut som kan behövas om genomförande av olika delprojekt m.m.
- Granska och godkänna handledningar och annat viktigare material innan det skickas ut.